

MORGENAVISEN

Jyllands-Posten

SKOLE

Frederiksbjerg Skole,
Aarhus C
november 2024
ID: 6845

Grænser i 6.B
Læs 6.Bs meninger om
landegrænser,
fællesskabsgrænser,
grænser mellem køn,
digitale grænser og
aldersgrænser

Frederiksbjerg Avisen

File - The Instagram logo is seen on a cell phone in Boston, Oct. 14, 2022. (AP Photo/Michael Dwyer, File) Foto: Michael Dwyer

Er aldersgrænsen for lav på sociale medier?

■ Hvert andet barn er på de sociale medier, selv om de slet ikke er gamle nok. Hvorfor er det et problem? Bliver børn for afhængige af de sociale medier og skal aldersgrænsen sættes op?

DAGMAR OBETH & AGNES MARIE MATTHIESEN

Vi er 2 piger i 6 klasse, der undrer sig over, at aldersgrænsen på de sociale medier 12 år. Derfor har vi besluttet os for, at undersøge hvad fordelene og ulemperne er ved, at aldersgrænsen er lav så lav.

Bliver man for afhængig af de sociale medier?

Knap halvdelen af alle danske børn er på sociale medier, før de er fyldt ti år. 94 procent af de børn, har en profil på sociale medier før de fylder tretten. Vi har undersøgt, hvor mange børn der selv synes at de for afhængige af de sociale medier. Vi har også undersøgt, hvor mange børn i 6. klasse på Frederiksbjerg skole har sociale medier. Det er der omkring 96 procent som har. 11 ud af 20 i en 6. klasse synes selv, at de er for afhængige af de sociale medier. Tiktok har også selv undersøgt, hvor lang tid det tager, før man

bliver afhængig, og det er hvis man ser 260 videoer på den første uge.

TikTok har lavet en tidsgrænse

TikTok har prøvet at sætte en tidsgrænse for alle under 18 år. Det vil sige, at appen fortæller dig, hvornår du har brugt appen en vis mængde tid, og så lukker appen. Problemet er, at man bare kan ignorere det, og se videre på Tiktok. Derfor har denne aldersgrænse nok ikke den store effekt.

Er en klassechat godt eller skidt?

Vi har lavet en undersøgelse, hvor vi spurgte børn fra 5.

til 6. klasse, om de synes, det er godt at have en klassechat på fx Snapchat eller SMS, eller er det bedst slet ikke at have en klassechat. Der er 56%, der mener SMS, der er 38%, der svarer Snapchat, og der er 6%, der siger, det er bedst slet ikke at have en. Vi har tænkt over, hvad vi synes er bedst, og vi har meget svært ved at finde ud af. Det har vi fordi, det ikke er alle, der må få Snapchat for deres forældre, før man er gammel nok. Man kan ikke have en gruppe-SMS, hvis alle ikke har Iphone. Så der er mange udfordringer i forhold til at finde en platform, hvor alle kan være

med. Den eneste løsning som vi kan finde er, at man finder en platform, hvor alle kan være med. Men det kan være svært, når man er 25+ mennesker, der skal have en fælles chat.

Ikke gammel nok?

Vi har også spurgt børn fra 5. til 6. klasse om, hvornår de fik sociale medier. Her er der 6,1%, der svarer 0 til 5 år, der er 24,5%, der har sagt 6 til 8 år, og der er 65,3%, der mente 9 til 12 år. Der er kun 2%, der siger 12+, og der er 2%, der ikke har sociale medier.

Det er mærkeligt, når aldersgrænsen er 12+, men er det et problem, hvis man

ikke er for afhængig af det. Vi tænker, det er fint at være 10 til 12+, men hvis man er i 7-års alderen og er afhængig, tænker vi, at det er fordi forældrene ikke lige tænker sig om. Måske har forældrene ikke sat sig ind i det, og bare givet lov uden helt at vide, hvad det er. Når man er så lille, synes vi, det er vigtigere, at man bruger sin tid på at lege og se Ramasjang end at se youtubevideoer og være på de sociale medier.

FILE PHOTO: Temu logo is seen in this illustration taken August 22, 2024. REUTERS/Dado Ruvic/Illustration/File Photo Foto: Dado Ruvic

Grænser for falske produkter: En kamp mod fup og svindel

■ Der er mange falske produkter og reklamer på internettet. Og disse reklamer snyder børn og unge. Og det er slemt så derfor har vi undersøgt nogle eksempler på produkter og hjemmesider du burde holde dig fra.

BENJAMIN BABATUNDE SKÆRBÆK PEDERSEN, SILIUS ESKILD VESTERGAARD SCHMIDT, CARL BORG-LAURITSEN

Der er mange falske

produkter på internettet og nogle af disse produkter bliver reklameret til børn på Youtube, Snapchat og andre sociale medier.

Hvordan kan man forhindre børn i at blive snydt på de sociale medier?

En måde man kan undgå at blive snydt er at dobbelt-tjekke, om videoen er sand og ikke i reverse eller på andre måder manipuleret, for at få et produkt til at se bedre ud. Man kan også

tjekke anmeldelserne for at se, om produktet virker så godt, som de siger, det gør.

Hvorfor prøver firmaerne at snyde børn på det sociale medier?

Ved at få deres produkter til at se bedre ud, end de er, udnytter firmaerne børns uvidenhed om, hvad der er sandt, og hvad der er falsk, til at få dem til at købe en masse bras, der ikke virker, og som børnene måske ikke har penge til. Alt

sammen bare for at tjene nogle nemme penge.

Her er nogle eksempler på nogle falske produkter og hjemmesider, du burde undgå:

Moonball: Moon Ball er et produkt skabt af Waboba Moon, og de reklamerer deres Moonball på mange sociale medier som Instagram, YouTube og TikTok med børn som deres målgruppe. Men i de her videoer, bruger de

redigerings tricks og video-manipulation til at få deres produkt til at se sejere og mere imponerende ud, end de er. De bruger de her videoer til at få kunder, og især børn, til at købe deres produkter. Dette trick har tjent dem 2 millioner dollars.

Temu: Temu er en hjemmeside, der bruger falske reklamer og gode deals til at lokke kunder til. Men mange af

deres produkter er billigt lavet, og kan være farlige at bruge. Der kan være farlige kemikalier i deres tøj.

Fun fact: hver tredje danske forbruger handler hos Temu. 4 ud af 10 af Temus kunder bruger det en gang om måneden, og dette har tjent Temu 34,9 milliarder dollars.

Digitale grænser

LUCAS MARCEL ELLEY JENSEN

Hvad kan digitale grænser være?

Digitale grænser kan være fx deling af billeder, falske profiler og snyd i spil. Et eksempel på snyd i et spil kan være, hvis en deal er alt for god til at være rigtig. En alt for god deal kan være, hvis man har et item i et spil, som er meget værd. En modspiller vil gerne bytte noget for at få

det gode item. Det vedkommende vil tilbyde, er ikke lige så meget værd. Derfor kan modspilleren tilbyde noget ekstra oven i, som man kan få med, efter man har lavet dealen. Når man så har byttet, kan modspilleren lade være med at give det ekstra oven i og forlade spillet. Så er man blevet snydt.

Det er over grænsen at blive snydt. Man kan miste tilliden til dem, man spiller

med. Derfor skal man aldrig gå med til en deal, uden man er sikker på, at man får det, man skal have.

Interview med klassekammerater

Jeg har stillet nogle spørgsmål til to af mine klassekammerater. Jeg har spurgt Silius, der spiller meget, og Alba der spiller lidt. Jeg vil gerne undersøge, om der er nogle af mine

klassekammerater, der er blevet snydt i spil, eller har snydt andre.

Silius Eskild Vestergaard Schmidt 12 år gammel: Har du nogen sinde snydt nogen i et spil?

"Ja det har jeg."

Kan du uddybe dig lidt?

"Kan ikke huske det, men ved bare, at jeg har snydt nogen."

Er du nogensinde blevet snydt i et spil?

"Ja, det er jeg."

Kan du forklare dig lidt?

"Ja fx da jeg startede i et spil, så var der nogen, der snød mig til, at tro at noget var bedre, end det var."

Alba Helene Lykke 12 år gammel: Har du nogensinde snydt nogen i et spil?

"Nej, det har jeg ikke."

"Det tror jeg heller ikke, jeg kunne finde på."

Er du nogensinde blevet

snydt i et spil?

"Nej, det er jeg ikke. Jeg synes, jeg er for klog til at blive snydt."

Heldigvis virker det som om, at begge mine klassekammerater godt er klar over, at man skal holde øje med folk der snydder. Det er en del af det, at være på internettet, at folk overskriders ens grænser.

Har du nogensinde fået overskredet dine grænser på sociale medier?

Der er mange forskellige ting på de sociale medier, som kan overskride din grænse. F.eks.sexouelle eller upassende ting, der popper op på din telefon. Man skal være 13 år, få at have TikTok, Snapchat og Instagram, men der er mange børn, der ikke lytter til det, og mange forældre der ikke tænker ydreligere over det.

Like og dele

At like en video eller følge en person på sociale medier, kan også have en stor betydning for, hvad der popper op på din telefon. Det kan både være godt, men også dårligt. Det kan have en god betydning, hvis du ser en sjov eller god video, og du liker den, eller følger personen med de gode videoer. Så kommer der flere videoer op, der minder om den. På TikTok er der en kategori der hedder “for you”, hvor TikTok tager nogle videoer op, som de tror passer til dig. Det gør de igennem de informationer, har de fået fra de personer, du følger, eller de videoer du liker.

Vi har interviewet 4 piger og spurgt om 2 spørgsmål om at få overskredet sin grænse på sociale medier. Alba Helen Lykke 11 år:

Har du nogensinde set eller søgt på noget, som der var over din grænse?
“Ja”.

Har du nogensinde oplevet, at der var en fremmed mand/kvinde, der skrev til dig eller prøvede og ringe eller komme i kontakt med dig?

“Altså jeg har prøvet, at der var sådan nogle mærkelige folk på Instagram, der prøvede at følge mig, men så blokeret jeg dem”.

Gertrud Sophie Basse Bødker 12 år:

Har du nogensinde set eller søgt på noget som der var over din grænse?

“Nej jeg søger kun på sko og tøj og sådan noget”.

Har du nogensinde oplevet, at der var en fremmed mand/kvinde, der skrev til dig eller prøvede og ringe eller komme i kontakt med dig?

“Ja, jeg har prøvet, at der var en mand, der prøvede at komme i kontakt med mig. Det var sådan at en mand spurgte mig, om jeg havde UGG hjemmesko. Så skrev jeg nej, og så skrev han, at han kunne give mig nogle, hvis jeg så ville mødes med ham.”

Mie Mærsk Pedersen 12 år:

Har du nogensinde set eller søgt på noget, som der var over din grænse?

"Om jeg har set noget, der var over min grænse? Ja, hvis jeg scroller. Nogle gange kan der komme nogle upassende ting, så jeg scroller selvfølgelig bare forbi, men ja det er stadig upassende."

Har du nogensinde oplevet, at der var en fremmed mand/kvinde, der skrev til dig eller prøvede og ringe eller komme i kontakt med dig?

"Altså på Snapchat har ældre mennesker tilføjet mig, men ikke på TikTok eller Instagram, så det må jeg ikke, men jeg har ikke tilføjet dem, så de kan ikke skrive til mig."

Anna Adler Bonde 12 år:

Har du nogensinde set eller søgt på noget, som der var over din grænse?

“Ja en gang hvor jeg scrolle på Instagram, men jeg skynde mig bare væk fra det."

Har du nogensinde oplevet, at der var en fremmed mand/kvinde, der skrev til dig eller prøvede og ringe eller komme i kontakt med dig?

“Nej, fordi så dum er jeg ikke."

Af Maja Molberg-Hedegaard og Laura Gaaei Helleland.

Søgefunktionen på TikTok FOTO: MAJA MOLBERG-HEDEGAARD

En pige på TikTok Foto: Maja Molberg-Hedegaard

Aldersgrænser på sociale medier

■ Ny rapport fra Jyllands-Posten dykker ned i børns liv med sociale medier. Aldersgrænsen på de fleste sociale medier som Snapchat og TikTok er 13 år

MAJA MOLBERG-HEDEGAARD OG LAURA GAAEI HELLELAND

Mange børn kan føle sig udenfor, hvis deres venner f.k.s har Tiktok, Snapchat eller Instagram, og man ikke selv har det.

Sundhedsstyrelsen anbefaler dog, at forældre begrænser mængden af skærmtid for børn mellem 1 og 4 år, da skærme kan få børn til at sidde stille for meget.

Spørgerunde på skolen

Vi gik rundt på skolen og spurgte børn på skolen om aldersgrænser inden for sociale medier. Her fandt vi ud af, at 18 børn i sjette klasse i gennemsnit bruger ca. 3 timer om dagen uden for skolen på sociale medier.

Vi fandt også ud at, at 4 ud af 8 piger har TikTok, 4 ud af 8 har Instagram og 8 ud af 8 har Snapchat. Det kan virke underligt, at der er mange flere, som har Snapchat og ikke TikTok eller Instagram, da man skal

være lige gammel for at have alle tre apps. Vi har gået rundt og spurgt folk hvorfor, de tror det er sådan.

Philipa Y-Nhu Nguyen 12 år:
Hvorfor tror du at der er flere der har Snapchat end TikTok og Instagram?

"Fordi på tiktok og insta kommer der flere videoer op, hvor at der er flere upassende ting, og øh der er flere fremmede folk der kan skrive til dig, og de kan skrive grimme kommentarer."

Anna Søgaard Andersen 11 år:

Hvorfor tror du, at der er flere, der har Snapchat end TikTok og Instagram?

"Måske fordi deres forældre siger at på snap skriver man sammen med sine venner, men sådan på tiktok og instagram sidder man mere og scroller."

Viktor Nørgaard Momme 12 år:

Hvorfor tror du, at der er flere, der har Snapchat end TikTok og Instagram?

"Fordi man kan flere ting på Snapchat som at ringe og skrive. Tiktok kan man ikke stole på på samme måde."

Forældreråd

Som forælder kan du spille en stor rolle i forhold til at give børn en sikkerhed online. Her er nogle konkrete råd fra Center for Digital dannelse:

Tal om digitale vaner

Vær nysgerrig på, hvilke sociale medier dit barn er på og spørg ind. Hvad gør man i forskellige situationer online?

Forklar og snak om aldersgrænserne

Forklar at aldersgrænser er noget der er til for at beskytte børn. Der er nogle ting, man ikke skal se, når man er for ung.

Brug forældrekontrol

På mange sociale medier kan man sætte en aldersgrænse på som voksen, der kan beskytte børn fra at gå ind på ting, de er for små til.

Vær en digital rollemodel

Dine egne vaner på sociale medier har indflydelse på dit barn. Har du en god tone på nettet, og lægger du positive ting op, så påvirker det dit barn i den samme retning.

Bliv enige om aldersgrænser og brugen af sociale medier i klassen

Forældre kan holde et møde om, hvilke retningslinjer deres børn skal have på nettet. Det kan gøre det lettere for børnene at finde rundt i, hvis alle følger de samme retninger.

Med aldersgrænser på sociale medier kankan man passende overveje, hvornår ens barn er klar til at være online. Børn udvikler sig forskelligt, og som forældre er det vigtigt at overveje, hvordan man støtter sit barn bedst, i forskellige situationer der kan opstå online - både gode og dårlige.

Spil er sociale medier

Mange spil fungerer i dag også som sociale medier. Her kan man chatte og dele indhold. Platforme som Roblox, Twitch, og Discord giver mulighed for at kommunikere med venner, selvom de primært er skabt til spil og livestreaming. Roblox har indbygget chat, Twitch tillader video af både ansigt og skærm, og på Discord kan man både tale og skrive sammen.

Computerspil og grænser

VIKTOR NØRGAARD MOMME

Aldersgrænser i spil

Computerspils grænser er fx, når du kigger på et spils æske, kan du se et tal. Det tal viser aldersgrænsen for, hvor gammel man skal være for at spille spillet. Mange børn får lov af deres forældre til at spille spil, som er for voldelige eller klamme eller uhyggelige. Nogle børn kan blive bange, det er derfor, der er en aldersgrænse. Andre børn kan godt lide at spille sådan nogle voldelige spil, hvor man slår eller dræber andre eller bander og gør ulovlige ting.

Personligt kan jeg godt klare at spille voldelige

spil. Det kan jeg fordi, jeg ikke synes det er skræmmende. Jeg ved, at det der foregår i spillet ikke er virkeligheden. Jeg kan godt forstå, at nogle mindre børn bliver bange. Det kan være over grænsen. Hvis man spiller et spil, og man begynder at blive bange, så tror jeg, man skal stoppe med at spille eller vente, til man bliver ældre. Et andet godt råd er, at gå til en voksen, eller sørge for at dine forældre ved, hvad du spiller, så du ikke bliver forvirret over grænsen mellem spil og virkelighed.

Personlige grænser i computerspil

Nogle gange kan man

møde dumme mennesker online, som kan sige klamme ting, eller spørge om, hvor man bor. De kan også spørge om ting som fx dine forældres kreditkortinformation eller at sige grimme ting - det er ikke en særlig fed oplevelse. Sådan noget sker tit i spil, hvor man kan tale sammen på en mikrof. Det kan også ske på Roblox, hvor man kan chatte.

Her er der tale om to forskellige slags grænser. Den ene handler om svindel i forhold til, hvis man får lokket private oplysninger ud af sig. Det kan være vildt grænseoverskridende og føles flovt, hvis man bliver scammet. Den anden

grænse handler om sprog. Her kan man få overskredet sin personlige grænse, hvis nogen kalder en noget grimt.

Heldigvis har jeg ikke selv prøvet, at nogen har prøvet at få mine personlige oplysninger. Det har jeg ikke, fordi jeg ved at det er dumt at tro på alle på nettet. Sprog online kan være meget grimmere end i virkeligheden. Det kan være sjovt nok at tale grimt sammen med sine venner, men man skal passe på, at man ikke kommer til at tale grimt i virkeligheden, for det kan være over folks grænse.

3 børn sidder og løser en opgave i Ebeltoft. Foto: Liv Kastrup

Grænser imellem køn

■ Det er ikke alle steder i verden, at det er ens at være pige og dreng.

ANNA ADLER-BONDE OG MIE MÆRSK PEDERSEN

Der skal være lighed mellem drenge og piger, og det burde ikke gå ud over nogens grænser. Uanset hvilket køn du har eller identificerer dig som. I vores samfund er der desværre stadigvæk, selvom vi skriver 2024, grænser i mellem køn. Der er grænser for, hvad der anses for at være "rigtigt" og "forkert" at gøre, hvis du er en dreng eller en pige. Det burde der ikke være.

Sæt dine egne grænser
Hvis man synes det er ubehageligt, at folk rører ved en, skal man lade være. Det er vigtigt, at man får sat sine egne grænser og får sagt fra. Det er endnu mere

vigtigt, at dem man fortæller dem til lytter og respekterer det.

Man skal tale pænt til hinanden og ikke være sexistisk. Man må gå i det tøj, man har lyst til, og se ud på lige den måde man har lyst til.

Der er altså ingen andre end en selv, der skal bestemme grænserne for, hvordan man må uddykke sig.

Personlige grænser
Det er vigtigt at have personlige grænser, for ellers ville alle kunne gøre alt.

Man skal huske på, at alle ikke har de samme grænser som en selv. Derfor er det ekstra vigtigt at lytte til hinanden.

Interview
Vi har interviewet nogle for at høre deres meninger, og deres grænser og for at finde ud af hvilke forskellige grænser de

har. Det har vi gjort igenem et spørgeskema vi har sendt ud på vores skole, som man har kunne besvare anonymt.

Vi har spurgt 73 forskellige 7., 8. og 9. klasseselever fra Frederiksbjerg skole om en masse spørgsmål om køn og lighed.

Vi har spurgt: "Synes du, at drenge og piger skal have lov til at klæde sig i det, de vil, eller er det over grænsen?" 37 (50,7) har svaret: "Helt fint de må gøre som de vil." Mens 29 (39,7) har svaret: "Er ligeglad." Men de sidste 7 (9,6) svarede: "Nej, det synes jeg ikke er passende."

Det er lidt interessant, at folk ikke synes, man skal gå i det, man har det bedst med. Vi tror at folk har svaret "Nej, det synes jeg ikke er passende", fordi alle folk går næsten i det samme i udskoling. Det gør de nok, fordi de er bange for at skille sig ud eller ikke

være en del af de trends, der er lige nu. De ville måske synes det var underligt, hvis man gik i noget andet. Det er lidt en skam, hvis det er tilfældet. Alle skal jo kunne udtrykke sig, som man vil.

Vi spurgte så, "Har piger lov til at være drengepiger uden at blive kommenteret?". 9 (12,3%) har svaret: "Nej, det må de ikke." 5 (6,8%) har svaret: "Ja, det er bare sejt." Mens 24 (32,9%) har svaret: "Ja, man skal ikke kommentere."

Det er interessant at læse, at nogen ikke synes, det er ok at være en drengepige. De kan have svaret det fordi, nogen drenge eller piger synes, at piger skal opføre sig som piger, eller måske fordi, der ikke er så mange drengepiger.

Vi spurgte også om: "Skal piger gå i kjoler?" 68 (93,2) har svaret: "Nej, det må de helt selv om." Men

desværre har 5 (6,8) svaret: "Nej, for så er man ikke en rigtig pige."

Måske synes nogen bare, at alle piger går i kjoler, ellers har de ikke taget spørgsmålet seriøst.

Vi spurgte så om: "Må piger gå til fodbold, eller er det over grænsen?" Og det er jo lidt spændende at se for i voksen fodbold er det heller ikke helt lige med løn, så mange ting i fodbold er ikke lige. 69 (94,5) har svaret: "Ja det er bare sejt."

Og det er jo virkelig godt at høre, at pigerne også er velkomne i fodbold. Men 4 (5,5) har svaret: "Nej, fodbold er mere en drengesport."

Og det kan igen være fordi, nogen ikke har taget det seriøst, eller at drenge måske ikke har lyst til at have piger med. Det kan os være nogen piger ikke selv synes, de skal med.

Lighed mellem køn i fremtiden

Vi skal have ændret på opførelsen i verden, så det bliver mere lige og mere retfærdigt at være pige og dreng. Det tager lang tid, og er nok ikke lige noget der sker i morgen, men heldigvis er der noget mere lighed mellem kønnene i dag end for bare 50 år siden. Vi håber, at den positive udvikling fortsætter, så det i fremtiden ikke betyder noget, om du er mand eller kvinde.

FILE PHOTO: Comedian Tony Hinchcliffe speaks during a rally for Republican presidential nominee and former U.S. President Donald Trump at Madison Square Garden, in New York, U.S., October 27, 2024. REUTERS/Andrew Kelly/File Photo Foto: Andrew Kelly

Kan jokes være over grænsen?

■ Hvilke jokes er over grænsen og hvorfor?

PHILIPA Y-NHU NGUYEN, LUCCA HALLESKOV STORGAARD OG ANNA SØGAARD ANDERSEN

Vi har fundet forskellige jokes både fra noget der foregår i virkeligheden lige nu, men også fiktive gamle jokes. Det de har tilfælles er, man kan overveje om de er over grænsen. Læs med og vurder selv.

1. Tony Hinchcliffe er en komiker, som var til en af Donald Trups

vælgermøder. Han fortalte en joke hvor han sammenlignede Puerto Rico med flydene affald: "Jeg ved ikke, om I ved det, men der flyder en ø af skrald rundt i havet. Jeg tror, den hedder Puerto Rico." Sagde Tony Hinchcliffe.

Er det over grænsen?

2. Hvad Kalder man en blondine med en hjerne? - Uddød.

Er det over grænsen?

3. Hvorfor er der ikke så mange piger der gamer? – Fordi internettet ikke er så godt i køkkenet.

Er det over grænsen?

4. Alle børnene kom sikkert over havet undtagen Jannik han tog Titanic.

Er det over grænsen?

Vi synes selv, at alle disse jokes er over grænsen.

Der er mange jokes, som er nedsættende om kvinder, homoseksuelle, hudfarve og børn. Derudover er der mange jokes, som er baseret på meget ulykkelige virkelige hændelser, som fx den om Titanic. Måske man lige skal tænke sig om en ekstra gang inden, man fortæller en joke. Det kunne jo være, at personen man fortæller den til synes,

at det er over grænsen.

Sociale fællesskaber er vigtige

Det sociale fællesskab

Grænser og trivsel i fællesskaber er vigtige. Også når det gælder arbejde. Og hvis nogen overskrider den grænse ved at drille dig i fodbold, har man nok ikke lyst til at komme igen. Hvis det sker over længere perioder, gider man nok ikke at spille fodbold igen. Det er ekstremt vigtigt for arbejdet at føle sig en del af et fællesskab. Det kan være træls at tage på arbejde eller i skole uden nogle tætte relationer. Mange folk bliver holdt udefor arbejdsarrangementer, fordi man måske ikke føler sig som en del af fællesskabet. Det er især vigtigt, når det gælder unge, som kommer på arbejdsmarkedet første gang. Ligesom der er mange folk, der bliver mobbet i skolen, er der også mange der bliver mobbet på arbejdet. Det kan for eksempel være at blive udsat for negative sårende handlinger eller kommentarer. Hvis ikke man som ny på et arbejde har en god flok kolleger, der tager en med i det sociale fællesskab, kan det være svært. Uden et socialt fællesskab, kan din arbejdslyst blive mindre og gøre dig deprimeret. Derfor er det over grænsen at holde folk uden for fællesskabet. Uanset om det er til fodbold eller på arbejdspladsen eller i skolen.

Hvordan kommer man ind i et socialt fællesskab?

Hvis du gerne vil ind i et socialt fællesskab, læs videre. Alle fællesskaber har forskellige interesser. Nogen går måske op i spil og andre fodbold. Prøv dig lidt frem, og prøv noget forskelligt for at se, hvad du passer ind i. Hvis du har en speciel interesse som ingen andre har, så prøv at tal lidt om den, så folk hører om det. Så kan det være, at folk lytter og læser om din interesse og selv får øjnene op for det. En anden måde er, at prøve at starte til en hobby som fitness eller tennis for at møde nye mennesker. Hvis du engang var i et fællesskab, så prøv at få fat i gamle venner via facebook eller via nummer. Du kan sikkert få dine forældre til at hjælpe med at skaffe kontaktoplysninger på gamle venner.

Jeg håber at du, efter at have læst det her, ved hvorfor det er over grænsen, at holde folk udenfor et fællesskab. Jeg håber også, at du har fået et par gode ideer til, at komme godt ind i et socialt fællesskab. Hvis du ser nogen stå uden for et fællesskab, så prøv at inviter dem med - måske får du nye venner.

Louis Elias Kidholm

Czech soccer player Simona Necidova (middle) attends the Grassroots event organised within the UEFA Executive Committee meeting in Prague, Czech Republic, on September 24, 2024. As part of the event, a football match was held between children from local schools against UEFA ambassadors. Photo/Michal Kamaryt (CTK via AP Images) FOTO: MICHAL KAMARYT

Fællesskab

Den ny Frederiksbjerg Skole åbner i Aarhus. Elever, lærere og forældre samles for at fejre åbningen af skolen. Copyright & All Rights: Jan Dagø. FOTO: JAN DAGØ

ADVANCE FOR JUNE 30 -FILE -In this Jan. 30, 1939 file photo, Members of the Ku Klux Klan, wearing traditional white hoods and robes, stand back and watch with their arms crossed after burning a 15-foot cross at Tampa, Fla. Born in the ashes of the smoldering South after the Civil War, the Ku Klux Klan died and was reborn before losing the fight against civil rights in the 1960s. Yet today, the KKK is still alive and dreams of restoring itself to what it once was: an invisible empire spreading its tentacles throughout society. (AP Photo) Foto: Uncredited

Hvorfor racisme er over grænsen

■ Hvad er racisme, og hvorfor eksisterer det? Nogle mennesker sætter grænser for, hvilke mennesker de kan lide baseret på deres hudfarve.

SEBASTIAN BREDGAARD

Hvad er racisme?
Racisme er når du ikke kan lide nogen med en anden hudfarve end din egen. Det kan fx være, hvis du er hvid, og du ikke kan lide sorte, kun på grund af deres hudfarve. Så er du racist.
N-ordet er et meget brugt ord mod folk med sort eller mørk hud. Det er blevet så over grænsen at sige, at mange faktisk vælger at sige eller skrive “n-ordet”, i stedet for det rigtige ord.

Racisme er heldigvis ikke så voldsom i dag, som det var i gamle dage. Der var nemlig mange flere mennesker, der var racistiske. Det stammer helt tilbage fra da hvide mennesker tog sorte mennesker som slaver.

Ku Klux Klan
Ku Klux KlanKKK var en klan af hvide mennesker, som er baseret på racisme. De gjorde engang nogle forfærdelige ting mod sorte mennesker, og i nogle tilfælde blev de slået ihjel og brandt. KKK står for Ku Klux Klan, som kommer af det græske ord “kuklos”, som betyder cirkel og klan sat sammen. Medlemmerne siger selv, at det betyder “det hvide

racebroderskab”. Klanen blev etableret i 1865 af Nathan Bed Forrest. Senere blev KKK ledet af Nathan Bedford og den gamle leder David Duke.

Ingen grænser mellem hudfarve
Der er heldigvis ikke mange medlemmer af KKK mere, da racisme ikke er lige så udbredt, som det har været, fordi man har fundet ud af med tiden, at det ikke er ens hudfarve, der bestemmer, om man er et godt eller dårligt menneske. Racisme er stadig noget, vi kæmper for at stoppe alle steder i verden. Der burde ikke være en grænse mellem sorte og hvide mennesker. Der burde ikke være en grænse for, om

man er mere værd som menneske, hvis man har en bestemt hudfarve. Alle mennesker er lige meget værd, uanset hvordan man ser ud, og hvor man kommer fra.

Krigen i Ukraine

Tænker du på, at der er mennesker i krig på grænsen mellem Rusland og Ukraine lige nu, som mangler mad og vand? Jeg synes ikke det er rart at tænke på. Da krigen startede, var der mange, der begyndte at snakke om det, men jeg synes, det er noget man taler mindre om nu. Det er vigtigt, vi ikke glemmer at tale om krigen, så Ukraine stadig kan få hjælp.
Derfor har jeg spurgt anonyme 6. klasser ind til forskellige spørgsmål om krigen og deres holdning til den.

Hvorfor flygter man fra krigen i Ukraine?
“For at undgå krig og Danmark er et sikkert sted.”
“Fordi hvis det ikke er sikkert mere så giver det jo god mening at flygte så man ikke dør eller bliver skudt.”
“Nok fordi Putin er skudt i hovedet.”
“Fordi det er rigtig ubehageligt at være i et land med krig og bomber.”
“Fordi der er krig.”
“For ikke at blive skudt.”
De interviewede er enige om at undgå at komme til skade eller dø. Det at man bevæger sig over en landegrænse gør, at man er i sikkerhed.

Hvordan har dem der flygter det i det nye land?
“De er nok lidt forvirrede, fordi det er et nyt land og sådan noget.”
“Det er vel svært fordi du skal finde sig ind i et nyt land.”
“Mærkeligt fordi det kan være, man ikke har været i landet før, og nu skal man være der i rigtig lang tid, og man ved jo ikke, om man kommer tilbage igen.”
“Svært og hårdt”
Her er de interviewede enige om, at det er ubehageligt og svært at flygte til et nyt land. Det kan være svært at komme ind i en ny hverdag, hvor man tænker på sin familie, der er i krig. Regler og sprog kan gøre det rigtig svært.

Tror du, det er grænseoverskridende ikke at vide, hvor ens familie er?
“Ja helt klart for man ved ik om de er døde”
“Det er det jo selvfølgelig, fordi det er dem, du er vokset op med.”
“Ja meget!”
“Man ved ikke, hvornår man kommer tilbage?”
“Ja, det tror jeg os det er.”
“Man ved ikke, hvornår man kommer tilbage?”
De interviewede er enige om, at det er hårdt med uvisheden om hvornår man kommer tilbage og om ens familie er overlevet.

Hvad synes du grænsen for, hvor gammel man skal være for at deltage i krigen burde være, og skal det være mænd eller kvinder?
“15”
“16”
“18”
“Ja, jeg tror kun mænd.”
“Kun voksne mennesker og sådan noget, for mænd er stærkere.”
“Mænd”
“Mænd fordi kvinderne skal jo holde styr på børnene”
“Nej”
15 og 16 årige er jo børn, så det synes jeg er lidt mærkeligt. Jeg synes alderen for at gå i krig skal være plus 18 år.
Her er de interviewede enige om, at mænd skal gå i krig og også rimelig unge mænd.

Det synes jeg er vildt fordi kvinder sagtens kan deltage på lige fod med mænd.
Selvom landegrænsen mellem Rusland og Ukraine er noget, de deler, så er betyder det ikke, at man bare fysisk må bryde over den grænse og overtage andres land og overskride personlige grænser. Jeg har gennem artiklen her fundet ud af, at noget så grænseoverskridende som en krig, kan være svær at sætte sig ind i, når man ikke selv er en del af den. Men derfor er det kun endnu mere vigtigt, at tale højt om den, så de mennesker der har brug for hjælp kan få hjælp.

Gertrud sophia basse bødker

Ruslands angreb på Ukraine, krig i Ukraine. Reportage fra det sydøstlige Ukraine, februar 2023, et år i krig. Højhus midt i Dnipro blev ødelagt af missil d. 14. jan. 2023. Over 40 mistede livet. Ruiner. FOTO: MARTIN LEHMANN

Ingen energidrik til nogen under 16 år

Ingen energidrik til unge under 16 år. Det er realiteten hos Min Købmand i Daugård, hvor købmand Allan Bülow - på baggrund af en henvendelse fra en gruppe lokale forældre - har sat aldersgrænse på salget af de koffeinholdige drikkevarer. Foto: Christian Lykking Foto: Christian Lykking

Hvilke grænser har du på de sociale medier?

FILE PHOTO: Facebook, TikTok, Twitter, YouTube and Instagram apps are seen on a smartphone in this illustration taken, July 13, 2021. REUTERS/Dado Ruvic/Illustration/File Photo Foto: Dado Ruvic

Der er en aldersgrænse på 18 år for at ryge e-cigaretter, alligevel har mange 15-årige prøvet det.

Hver syvende 15-årig har dampet på en e-cigaret inden for den seneste måned. Forskere kalder andelen bekymrende høj. Danmarks Lungeforening ønsker aldersgrænse. RB PLUS (AP /Tim Ireland, PA/POLFOTO/Arkiv) Foto: Tim Ireland

Letkøb, Aarhus C Foto: Lucca Halleskov Storgaard.

Er der grænser for hvor meget energidrik du må drikke som barn?

■ Ifølge DTU Fødevareinstituttet, er mange flere unge er begyndt at drikke energidrik og indtager derfor for meget koffein.

AF PHILIPA Y-NHU NGUYEN, LUCCA HALLESKOV STORGAARD OG ANNA SØGAARD ANDERSEN.

FAKTA:

Vidste du at ejeren af Coca Cola også ejer Monster beverage? Redbull er den mest populære drik i Danmark. Børn og unge under 16 år, må ikke lovligt købe energidrikke i de Norske supermarkeder.

Vi har interviewet børn om aldersgrænsen for energidrikke. Det har vi gjort for at finde ud af, hvad børn egentlig selv synes, og om den stemmer overens med det DTUs oplysninger om børn og energidrikke.

Thea & Ida 10 år: Hvad synes I, om der er kommet Prime til Danmark, og at det er en YouTuber, der har lavet det?

“Vi synes det er fint.”
Har du selv smagt energidrik, eller kender du nogen, der har smagt det?
“Vi har smagt det, men vi drikker det aldrig, og min storesøster drikker det.”
Hvor mange kopper kaffe tror du cirka, der er i en energidrik?
“Måske 5-10 kopper.”
Hvor mange børn tror du, der drikker energidrik?
“7 ud af 10 børn i Danmark”

Agnes, 13 år: Hvad synes du, om der er kommet prime til Danmark, og at det er en youtubere har lavet det?
“Jeg ved ikke helt hvad jeg syntes om det, men jeg syntes nok, det er

dårligt at YouTubere prøver at sælge energidrik til børn.”
Har du selv smagt energidrik eller kender du nogen der har smagt det?
“Jeg drikker det ikke selv, men jeg kender nogle, der drikker det.”
Oscar, 15 år: Hvad synes du, om der er kommet prime til Danmark, og at det er youtubere der har lavet det?
“Jeg synes at det er meget fint, men jeg kan ikke selv lide det.”
Har du selv smagt energidrik eller kender du nogen der har smagt det?
“Jeg kender rigtig mange der drikker energidrik, og drikker det også selv.”
Hvor mange kopper kaffe tror du cirka, der er i en energidrik?
“Nok 3.”
Hvad tror du der er den dyreste energidrik i Danmark?
“Jeg tror helt klart Monster.”

Vi tror børn er begyndt at drikke mere og mere energidrik fordi børn/unge måske prøver at være seje over for sine venner. Det kan også være fordi youtubere laver reklame for fx ligesom Prime.
Undersøgelser viser at næsten halvdelen af drenge i gymnasiealderen drikker energidrikke, mens kun 1 ud af 4 piger drikker energidrikke. Fødevarestyrelsen fraråder at børn drikker energidrikke fordi der er stor risiko for, at de får for meget koffein og sukker. Hvis man drikker for meget af det, kan der være risiko for voldsomme hjerteproblemer. Især energidrikken, “Red Bull” kan føre til hjertetytmeforstyrrelser, og i nogle tilfælde føre til hjer-testop. Derfor fraråder man børn at drikke det.

Ansvar
Efter vi har undersøgt emnet og interviewet flere børn og unge, synes vi, der

skal være en aldersgrænse for, hvor gammel man burde være for at købe energidrik. Men hvorfor er der egentlig ikke lavet en aldersgrænse endnu? Vi tror, at det er fordi dem, som står for at sælge energidrik gerne ville tjene penge, så de er ligeglade med, at deres forbrugere er børn. Det er langt over grænsen. Det burde jo være voksne mennesker, der skal tage ansvar for, at børn ikke drikker energidrikke. Man har også et stort ansvar som youtuber eller lignende, fordi man har så stor en platform, hvor mange børn følger med og ser op til en.

Er aldersgrænsen for, hvornår man kan få kørekort for lav?

■ **Hvad siger almindelige mennesker på gaden til grænserne for kørekort?**

SIMON HOLTE ANDERSEN,
SIGURD KRÆMMER DALSGAARD,
BIRK OLANDERSSON

Aldersgrænsen for kørekort
Danmark er et land med mange aldersgrænser. Vi vil dykke ned i alderen på kørekort. Du må tage dit kørekort på din 17-års fødselsdag, men så skal du have en forælder eller en voksen med i bilen det første år. Først når man er 21 år, kan man leje en bil - hvis du selv lejer din bil ud og lederen ikke har kørekort, så kan ejeren få en bøde på 2.500. Derfor har vi valgt at interviewe nogle

almindelige mennesker på gaden, for at finde ud af, hvad de synes om aldersgrænserne inden for området kørekort.

Vi har stillet to mennesker 4 spørgsmål:

Synes du, at aldersgrænsen for kørekort er passende?
Ved du, hvad det koster at køre uden kørekort?
Synes du, at bøden skal være højere, hvis man kører uden kørekort?
Skal bøderne være mindre, når man får SU?

Ulla:
Ved du hvad promillekørsel er?
"Ja, det ved jeg godt. Man må ikke køre med en promille over 0,5."
Skal bøderne være

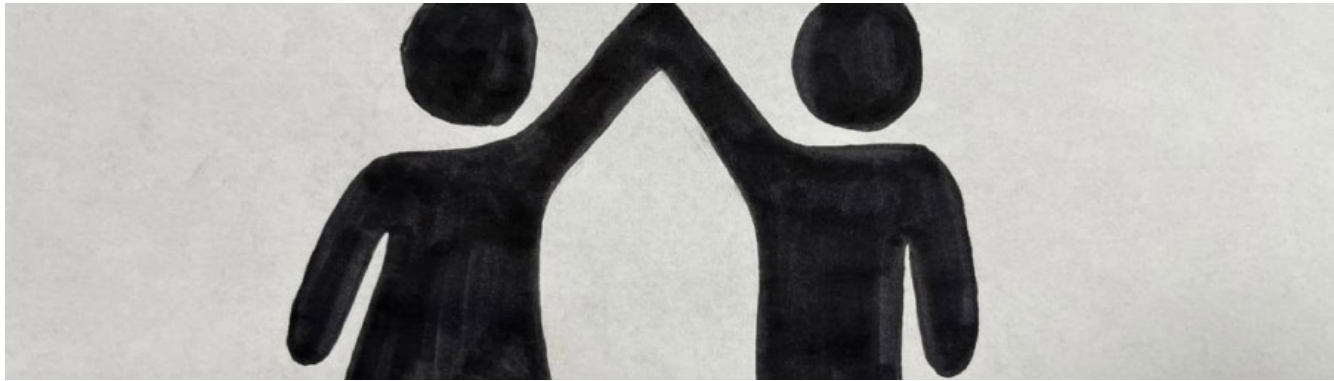
mindre, når man får SU?
"Nej, det mener jeg ikke. Det gælder, om man er 19 eller 50 år."
Synes du at aldersgrænsen skal laves om for at få kørekort?
"Nej, absolut ikke."
Ved du, hvad det koster at køre uden kørekort?
"Det kan jeg ikke huske, så nej."

Kristian:
Ved du hvad promillekørsel er?
"Ja det er når men køre med en for høj promille på over 0,5"
Synes du, at aldersgrænsen for kørekort er passende?"
"Nej, jeg synes, at det er fint, at man lige så stille begynder, når man bliver 17

og køre med sin forælder, og når man er 18 kan man selv køre."
Skal bøderne være mindre, når man får SU?
"Nej, jeg synes det skal være det samme, fordi man stadig er ude og køre bil."
Synes du, at bøden skal være højere hvis man kører uden kørekort?
"Nej, jeg tror det er 6000kr."

Hvorfor er aldersgrænsen vigtig?
Det er vigtigt, at der er aldersgrænser. Fordi hvis der ikke var aldersgrænser, så kunne en 5-årig køre bil. Vi er enige med Kristian og Ulla og synes, det er okay, at man får kørekort som 17-18 årig. Der begynder man at blive mere voksen

og forstå trafikken bedre. Vi synes det er godt, at man kan have sine forældre eller en voksen med det første år, fordi de har meget erfaring fra deres mange år i trafikken man kan lære af.

Tegning af ligevægt mellem køn Foto: Alba Helene Lykke

Hvad er lønforskellen mellem mænd og kvinder i Danmark?

■ **I dagens Danmark er der stadig lønforskel og jeg har undersøgt hvor meget og hvorfor**

ALBA HELENE LYKKE

Ifølge TV2 News tjente mænd i 2022 i gennemsnit 12,2% mere end kvinder. Det hedder løngab og er forskellen på mænd og kvinders løn. I 2024 tjener

mænd i gennemsnit 15,8% mere end kvinder. Der er altså kommet en større forskel og et større løngab mellem mænd og kvinder i 2024 sammenlignet med 2022. 7% af løngabet kan ikke forklares, dvs. At samfundet overskrider mænd og kvinders grænser ved at skabe en forskel på kønne. Hvorfor tjener mænd mere end kvinder?

En af forklaringerne er, at mænd og kvinder ikke har de samme jobs. Kvinder arbejder generelt mere med omsorg end mænd, og de jobs er dårligere betalt end høje direktørstillinger, som mænd tit har. En undersøgelse fra Finans viser, at i de 1.000 største danske virksomheder var der blot 84 kvindelige direktører i 2023.

Selv i jobs med flest kvindelige ansatte har mænd større chancer for at blive ledere, end kvinder har. Det kan for eksempel være i børnehaver og i hjemmepleje. kvinder er længer tid på barsel end mænd, så derfor har kvinder ikke mulighed for at tjene penge i deres barselsperiode.

Der var engang en meget tydelig grænse mellem mørke og hvide mennesker. Vi kæmper stadig for lige rettigheder for alle uanset hudfarve.

Gail Birdsong, SEIU 1021 union representative, wears a Black Lives Matter facemask during a Strike for Black Lives protest at City Hall on Monday, July 20, 2020 in San Francisco, Calif. (Lea Suzuki/San Francisco Chronicle via AP) FOTO: LEA SUZUKI